Fakultet inženjerskih nauka Univerziteta u Kragujevcu

Tema:

Primena Regresionih algoritama sa nadgledanim učenjem na data set-u Echocardiogram

student: Nikola Mitrevski 400/2021 predmetni profesor: dr Nenad Filipović predmetni asistent: Tijana Šušteršič

Sadržaj:

1	Uvo	od	2
2	Pre	procesiranje podataka	3
	2.1	Uvoz Echocardiogram skupa podataka	4
	2.2	Prebrojavanje null vrednosti za svaku kolonu	5
	2.3	Popunjavanje polja sa null vrednostima	5
	2.4	Podela podataka na nezavisne i zavisnu promenljivu	6
	2.5	Normalizacija podataka	7
	2.6	Podela podataka na skup za treniranje i na skup za testiranje modela	8
3	Kre	eiranje, treniranje i testiranje modela	9
	3.1	Treniranje modela	9
	3.2	Testiranje modela	9
	3.3	Grid Search	10
	3.4	Linear Regression	10
	3.5	Polynomial Regression	10
	3.6	Decision Tree Regression	11
	3.7	Random Forest Regression	11
	3.8	Support Vector Regression	11
4	Sre	dnja kvadratna greška i koeficijent determinacije	13
5	Rez	zultati predikcije	14
	5.1	Linear Regression	14
	5.2	Polynomial Regression	14
	5.3	Decision Tree Regression	15
	5.4	Random Forest Regression	16
	5.5	Support Vector Regression	17
6	Zak	djučak	19
7	Lita	eratura	20

1 Uvod

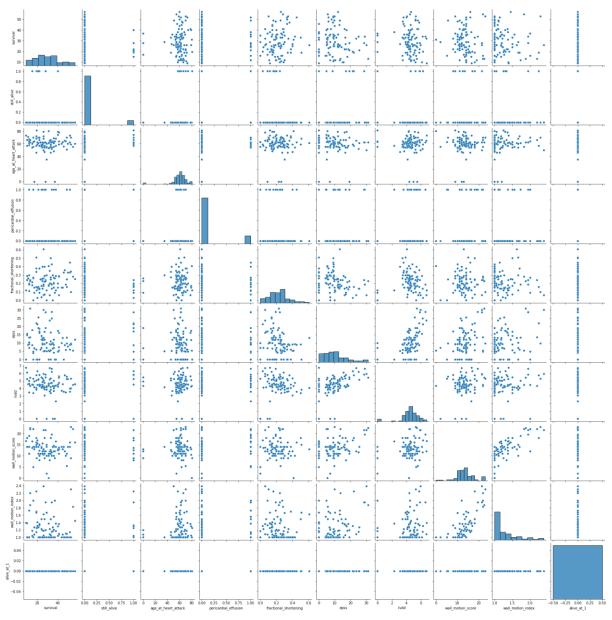
U ovom radu biće reči o nekoliko regresionih algoritama (Linear Regression, Polynomial Regression, Decision Tree Regression, Random Forest Regression i Support Vector Regression) koji su primenjeni na Echocardiogram skupu podataka. Cilj primene regresionih algoritama nad ovim skupom podataka je predviđanje broja meseci koje će pacijent preživeti nakon srčanog udara. [1]

Echocardiogram skup podataka sadrži 132 instance i 13 karakteristika:

- 1. survival Broj meseci koje je pacijent preživeo. Pošto su svi pacijenti imali srčani udar u različito vreme, moguće je da su neki pacijenti preživeli manje od godinu dana, ali su još uvek živi (proveriti karakteristiku still_alive). Takvi pacijenti se ne mogu koristiti.
- 2. still_alive Binarna karakteristika. Vrednost 0 znači da je pacijent preminuo, a vrednost 1 znači da je pacijent još uvek živ.
- 3. age_at_heart_attack Starost pacijenta u godinama kada je doživeo srčani udar.
- 4. pericardial_effusion Binarna karakteristika. Ova karakteristika predstavlja tečnost oko srca. Vrednost 0 znači da nema tečnosti, a vrednost 1 znači da ima.
- 5. fractional_shortening Mera kontraktilnosti oko srca.
- 6. epss Odvajanje septuma E-tačke, još jedna mera kontraktilnosti.
- 7. lvdd Krajnja dijastolna dimenzija leve komore srca. Ovo je mera veličine srca na kraju dijastole. Velika srca su obično bolesna srca.
- 8. wall_motion_score Mera kako se kreću segmenti leve komore.
- 9. wall_motion_index Jednako wall_motion_score podeljeno brojem većih segmenata.
- 10. mult Karakteristika koja se može zanemariti.
- 11. name Ime pacijenta.
- 12. group Karakteristika koja se zanemaruje.
- 13. alive_at_1 Binarna karakteristika izvedena iz prve dve karakteristike. Vrednost 0 znači da pacijent nije doživeo jednu godinu ili je praćen manje od jedne godine, a vrednost 1 znači da je pacijent bio živ više od jedne godine.

2 Preprocesiranje podataka

Prvobitni zadatak je bio klasifikacija podataka. Ciljna promenljiva je trebala da bude alive_at_1, međutim nakon vizuelizacije podataka, uočeno je da postoji slaba veza između ciljne promenljive alive_at_1 i ostalih karakteristika (slika 1), tako da je rađena predikcija, a ciljna promenljiva je postala survival.

Slika 1 Vizuelizacija podataka

2.1 Uvoz Echocardiogram skupa podataka

Funkcija loadData se koristi za uvoz Echocardiogram skupa podataka.

U ovoj funkciji čitanje podataka iz fajla se vrši pomoću funkcije pandas.read csv. [2]

Parametri koji su prosleđeni ovoj funckiji su:

- dataFile naziv csv fajla;
- na values koristi se kako bi se nagovestilo koje vrednosti u kolonama su null;
- error_bad_lines vrednost False označava da se vrste koje su neodgovarajuće dužine zanemaruju;
- names nazivi kolona.

Pored čitanja ova funkcija služi i za uklanjanje određenih vrsta i kolona. Vrste koje se eliminišu su one čije kolone survival i still_alive sadrže null vrednosti. Kolone koje se eliminišu su: name, group, mult, still_alive i alive_at_1.

Sledeće linije koda predstavljaju defeniciju funkcije loadData:

```
def loadData():
    # Loading dataset from file
    ecg = pandas.read_csv(dataFile, na_values=["?"], error_bad_lines=False,
    names=nameOfColumns)

# Rows elimination
    ecg = ecg[ecg.survival.notnull()]
    ecg = ecg[ecg.still_alive.notnull()]
    ecg = ecg[ecg.still_alive == 0]

# Delete columns
    del ecg['name']
    del ecg['group']
    del ecg['group']
    del ecg['still_alive']
    del ecg['alive_at_1']
    return ecg
```

(88, 8)

Slika 2 Ukupan broj instanci i ukupan broj kolona

2.2 Prebrojavanje null vrednosti za svaku kolonu

Potrebno je izvršiti proveru da li preostale kolone sadrže null vrednosti.

Sledeća linija koda prebrojava null vrednosti za svaku kolonu:

```
print(ecg.isnull().sum())
```

Funkcija pandas.DataFrame.isnull [3] ispituje da li je vrednost polja null (vraća vrednost True or False), a funkcija pandas.DataFrame.sum [4] služi za prebrojavanje istih (po kolonama).

```
survival 0
age_at_heart_attack 3
pericardial_effusion 0
fractional_shortening 3
epss 8
lvdd 3
wall_motion_score 1
wall_motion_index 0
```

Slika 3 Kolone sa ukupnim brojem null vrednosti

2.3 Popunjavanje polja sa null vrednostima

Zbog malog skupa podataka (slika 2) ne smeju biti odbačene vrste sa null vrednostima. Na osnovu te činjenice, null vrednosti će biti popunjene izračunavanjem medijana za svaku kolonu.

Medijana se u teoriji verovatnoće i statistici opisuje kao broj koji razdvaja gornju polovinu uzorka, populacije ili raspodele verovatnoće od donje polovine. Medijana konačnog niza brojeva se može naći tako što se brojevi poređaju po veličini, a zatim se za nju uzmima srednji član niza. Ukoliko postoji paran broj članova niza, medijana nije jedinstvena, pa se često uzima aritmetička sredina dve vrednosti koje su kandidati za medijanu.

```
1, 3, 3, 6, 7, 8, 9

Median = <u>6</u>

1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9

Median = (4 + 5) ÷ 2

= <u>4.5</u>
```

Slika 4 Primeri računanja medijane

Sledeće linije koda popunjavaju polja sa null vrednostima pomoću medijana:

```
# Replace missing values

for columnName in ecg.keys():

median = ecg[columnName].median()

ecg[columnName] = ecg[columnName].fillna(median)
```

Funkcija pandas.DataFrame.median [5] računa medijanu za svaku kolonu, a funkcija pandas.DataFrame.fillna [6] popunjava svako polje koje sadrži null vrednost odgovarajućom vrednošću medijane.

```
survival 0
age_at_heart_attack 0
pericardial_effusion 0
fractional_shortening 0
epss 0
lvdd 0
wall_motion_score 0
wall_motion_index 0
```

Slika 5 Kolone sa ukupnim brojem null vrednosti

2.4 Podela podataka na nezavisne i zavisnu promenljivu

Skup podataka je potrebno podeliti na nezavisne promenljive i zavisnu promenljivu, kako bi mogla da se vrši predikcija.

Sledeće linije koda dele Echocardiogram skup podataka na nezavisne promenljive i zavisnu promenljivu (survival):

```
# Make a copy of the data
features = ecg.copy()
# pop off the regression target
target = features.pop('survival')
```

Funkcija pandas.DataFrame.copy [7] pravi kopiju objekta, a funkcija pandas.DataFrame.pop [8] izbacuje kolonu.

Slika 6 Ukupan broj instanci i ukupan broj kolona nezavisnih i zavisne promenljive

2.5 Normalizacija podataka

Da bi se dobili najtačniji rezultati, potrebno je primeniti normalizaciju podataka (skaliranje karakteristika).

Sledeće linije koda normalizuju podatke:

```
# Normalize features by mean and stadard deviation

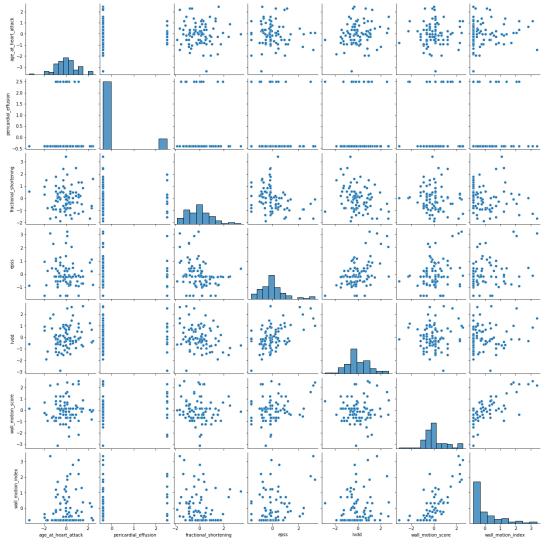
for columnName in features.keys():

mean = features[columnName].mean()

std = features[columnName].std()

features[columnName] = (features[columnName] - mean) / std
```

Funkcija pandas.DataFrame.keys [9] vraća nazive kolona, a funkcije pandas.DataFrame.mean [10] i pandas.DataFrame.std [11] računaju srednju vrednost i standarnu devijaciju, respektivno.

Slika 7 Vizuelizacija podataka nakon njihove normalizacije

2.6 Podela podataka na skup za treniranje i na skup za testiranje modela

Da bi se modeli mogli naučiti i istestirati, potrebno je podeliti podatke na skup podataka za treniranje i na skup podataka za testiranje modela.

Sledeća linija koda deli podatke na trening i na test skup:

Za podelu podataka na trening i test skup, korišćena je funkcija sklearn.model_selection.train_test_split. [12] Parametri koji su prosleđeni ovoj funckiji su:

- features nezavisne promenljive;
- target zavisna promenljiva;
- test_size veličina test skupa (vrednost između 0.0 i 1.0).

Slika 8 Ukupan broj instanci i ukupan broj kolona trening i test skupove

3 Kreiranje, treniranje i testiranje modela

3.1 Treniranje modela

Funkcija trainShow se koristi za treniranje modela.

U ovoj funkciji za treniranje modela se koristi funkcija fit. Parametri koji su prosleđeni ovoj funkciji su:

- trainX skup nezavisnih promenljivih za treniranje modela;
- trainY skup zavisne promenljive za treniranje modela.

Sledeće linije koda predstavljaju defeniciju funkcije trainShow:

```
def trainShow(model, trainX, trainY):
  model.fit(trainX, trainY)

try:
  # In the case of GridSearchCV, we can show the best parameters
  print(model.best_params_)
  print(model.best_score_)

except:
  print("Best params not implemented for model: %s" % type(model))
```

3.2 Testiranje modela

Funkcija testShow služi za testiranje modela.

U ovoj funkciji za testiranje modela se koristi funkcija predict. Parametri koji su prosleđeni ovoj funkciji su:

- testX – skup nezavisnih promenljivih za testiranje modela.

Sledeće linije koda predstavljaju defeniciju funkcije testShow:

```
def testShow(name, model, testX, testY):
    predY = model.predict(testX)

plt.title(name)
    plt.scatter(testY, predY)
    plt.xlabel("True Survival")
    plt.ylabel("Predicted Survival")
    plt.show()

print('Predicted Value :', predY[3])
    print('Actual Value :', testY.values[3])
```

3.3 Grid Search

sklearn.model_selection.GridSearchCv funkcija se koristi kod modela klasifikacije i regresije za određivanje najboljih hiperparametara. Neki od parametara koji se prosleđuju ovoj funkciji su sam model za koji se traže najbolji hiperparametri, parametri koji će biti isprobani kao najbolji hiperparametri, broj unakrsnih provera, itd. [13]

3.4 Linear Regression

Sledeće linije koda kreiraju, treniraju i testiraju Linear Regression model:

```
lr = LinearRegression()
trainShow(lr, X_train, Y_train)
testShow("Linear Regression", lr, X_test, Y_test)
```

3.5 Polynomial Regression

Sledeće linije koda kreiraju, treniraju i testiraju Polynomial Regression model:

```
def PolynomialRegression(degree=2, **kwargs):
    return make_pipeline(PolynomialFeatures(degree), LinearRegression(**kwargs))

param_grid = {
    'polynomialfeatures__degree': numpy.arange(10),
    'linearregression__fit_intercept': [True, False],
    'linearregression__normalize': [True, False]}

pr = GridSearchCV(PolynomialRegression(), param_grid, cv=10,
    scoring='neg_mean_squared_error')

trainShow(pr, X_train, Y_train)

testShow("Polynomial Regression", pr, X_test, Y_test)
```

Parametri koji su prosleđeni sklearn.model selection.GridSearchCv funkciji su:

- model model za koji se traže najbolji hiperparametri;
- param_grid skup parametara koji se isprobavaju kao najbolji hiperparametri;
- cv broj unakrsnih provera;
- scoring koristi se za procenu performansi unakrsno validiranog modela na testnom skupu.

3.6 Decision Tree Regression

Sledeće linije koda kreiraju, treniraju i testiraju Decision Tree Regression model:

3.7 Random Forest Regression

Sledeće linije koda kreiraju, treniraju i testiraju Random Forest Regression model:

```
rfr = GridSearchCV(
    RandomForestRegressor(), cv=5, error_score=numpy.nan,
    param_grid={
        'max_depth' : [ 2, 5, 7, 10],
        'n_estimators': [20, 30, 50, 75]
      }
    )

trainShow(rfr, X_train, Y_train)

testShow("Random Forest Regressor", rfr, X_test, Y_test)
```

3.8 Support Vector Regression

Sledeće linije koda kreiraju, treniraju i testiraju Support Vector Regression model:

trainShow(svr, X_train, Y_train)

testShow("Support Vector Regression ", svr, X_test, Y_test)

4 Srednja kvadratna greška i koeficijent determinacije

Srednje kvadratna greška se može dobiti iz sledeće jednačine:

$$MSE = \frac{1}{q} \sum_{i=n+1}^{n+q} (y_i - \hat{y}_i)^2,$$

gde je y_i stvaran izalaz, a \hat{y}_i željeni izlaz.

Koeficijent determinacije (R^2) se može dobiti iz sledeće jednačine:

$$R^{2}(y,\hat{y}) = 1 - \frac{\sum_{i=1}^{n} (y_{i} - \hat{y}_{i})^{2}}{\sum_{i=1}^{n} (y_{i} - \hat{y})^{2}},$$

gde je
$$\bar{y} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^{n} y_i$$
, a $\sum_{i=1}^{n} (y_i - \hat{y}_i)^2 = \sum_{i=1}^{n} \epsilon_i^2$.

Funkcija mse se koristi za izračunavanje srednje kvadratne greške i koeficijenta determinacije.

U ovoj funkciji za računanje srednje kvadratne greške koristi se funkcija sklearn.metrics.mean_squared_error, dok se za računanje koeficijenta determinacije koristi funkcija sklearn.metrics.r2_score. [14] Parametri koji su prosleđeni ovim funkciji su:

- testY skup zavisne promenljive za testiranje modela;
- predY skup zavisne promenljive dobijene iz predikcije modela.

Sledeće linije koda predstavljaju defeniciju funkcije mse:

```
def mse(model, testX, testY):
    predY = model.predict(testX)

r2 = r2_score(testY, predY)
    print("r2_score: ", r2)

return mean_squared_error(testY, predY)
```

5 Rezultati predikcije

5.1 Linear Regression

Najbolji parametri i najbolji rezultat modela Linear Regression nepostoje, jer funkcija sklearn.model_selection.GridSearchCv nije implementirana za ovaj model (slika 9).

```
Best params not implemented for model:
     <class 'sklearn.linear_model._base.LinearRegression'>
```

Slika 9 Najbolji parametri Linear Regression modela

Željeni izlaz i stvarni izlaz ovog modela, prikazani su na slici 10.

```
Predicted Value: 30.49995382304612
Actual Value: 26.0
```

Slika 10 Željeni izlaz i stvarni izlaz Linear Regression modela

Koeficijent determinacije i srednja kvadratna greška, prikazane su na slici 11.

```
r2_score: -0.11406615384093999
mse: 160.6593425063706
```

Slika 11 Koeficijent determinacije i srednja kvadratna greška Linear Regression modela

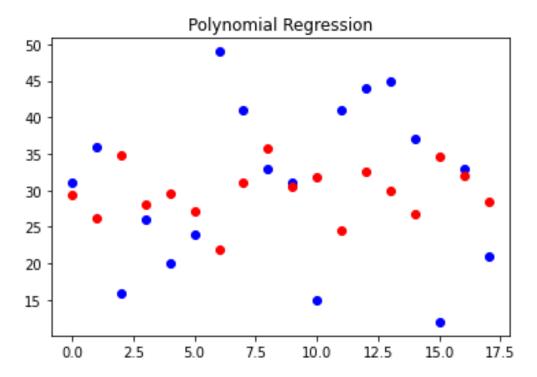
5.2 Polynomial Regression

Najbolji parametri i najbolji rezultat modela Polynomial Regression prikazani su na slici 12.

```
Best Parameters: {'linearregression__fit_intercept': False, 'linearregression__normalize': True, 'polynomialfeatures__degree': 1}
Best Score: -182.36958568541144
```

Slika 12 Najbolji parametri i najbolji rezultat Polynomial Regression modela

Grafički prikaz željenih i stvarnih izlaza ovog modela, prikazani su na slici 13.

Slika 13 Grafički prikaz željenih i stvarnih izlaza Polynomial Regression modela

Željeni izlaz i stvarni izlaz ovog modela, prikazani su na slici 14.

```
Predicted Value: 28.113975193920997
Actual Value: 26.0
```

Slika 14 Željeni izlaz i stvarni izlaz Polynomial Regression modela

Koeficijent determinacije i srednja kvadratna greška, prikazane su na slici 15.

```
r2_score: -0.42144002146147774
mse: 165.40034027505914
```

Slika 15 Koeficijent determinacije i srednja kvadratna greška Polynomial Regression modela

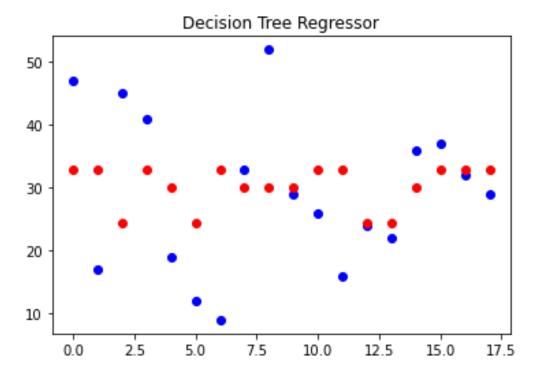
5.3 Decision Tree Regression

Najbolji parametri i najbolji rezultat modela Decision Tree Regression prikazani su na slici 16.

```
Best Parameters: {'max_depth': 7, 'max_features': 'sqrt', 'max_leaf_nodes': 20, 'min_samples_leaf': 3, 'min_weight_fraction_leaf': 0.2, 'splitter': 'best'}
Best Score: -130.82003536051892
```

Slika 16 Najbolji parametri i najbolji rezultat Decision Tree Regression modela

Grafički prikaz željenih i stvarnih izlaza ovog modela, prikazani su na slici 17.

Slika 17 Grafički prikaz željenih i stvarnih izlaza Decision Tree Regression modela

Željeni izlaz i stvarni izlaz ovog modela, prikazani su na slici 18.

```
Predicted Value: 32.86666666666667
Actual Value: 41.0
```

Slika 18 Željeni izlaz i stvarni izlaz Decision Tree Regression modela

Koeficijent determinacije i srednja kvadratna greška, prikazane su na slici 19.

```
r2_score: -0.04194400464303483
mse: 149.06231019510477
```

Slika 19 Koeficijent determinacije i srednja kvadratna greška Decision Tree Regression modela

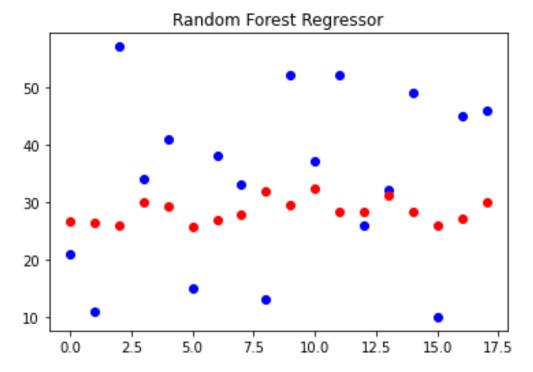
5.4 Random Forest Regression

Najbolji parametri i najbolji rezultat modela Random Forest Regression prikazani su na slici 20.

```
Best Parameters: {'max_depth': 2, 'n_estimators': 50}
Best Score: -0.3943330345106798
```

Slika 20 Najbolji parametri i najbolji rezultat Random Forest Regression modela

Grafički prikaz željenih i stvarnih izlaza ovog modela, prikazani su na slici 21.

Slika 21 Grafički prikaz željenih i stvarnih izlaza Random Forest Regression modela

Željeni izlaz i stvarni izlaz ovog modela, prikazani su na slici 22.

```
Predicted Value: 29.93317314668739
Actual Value: 34.0
```

Slika 22 Željeni izlaz i stvarni izlaz Random Forest Regression modela

Koeficijent determinacije i srednja kvadratna greška, prikazane su na slici 23.

```
r2_score: -0.12419651476843185
mse: 242.70153646611814
```

Slika 23 Koeficijent determinacije i srednja kvadratna greška Random Forest Regression modela

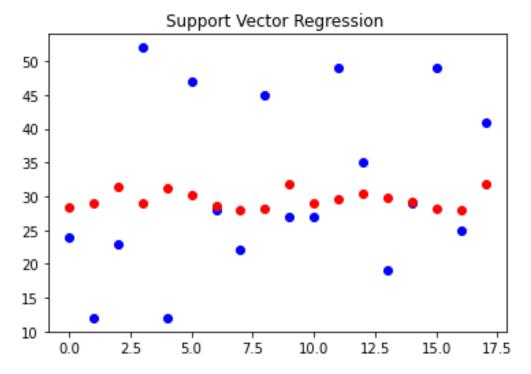
5.5 Support Vector Regression

Najbolji parametri i najbolji rezultat modela Support Vector Regression prikazani su na slici 24.

```
Best Parameters: {'C': 1, 'epsilon': 1.0, 'gamma': 0.3, 'kernel': 'rbf'}
Best Score: -0.06727171219856772
```

Slika 24 Najbolji parametri i najbolji rezultat Support Vector Regression modela

Grafički prikaz željenih i stvarnih izlaza ovog modela, prikazani su na slici 25.

Slika 25 Grafički prikaz željenih i stvarnih izlaza Support Vector Regression modela

Željeni izlaz i stvarni izlaz ovog modela, prikazani su na slici 26.

Predicted Value: 29.003193533161042 Actual Value: 52.0

Slika 26 Željeni izlaz i stvarni izlaz Suport Vector Regression modela

Koeficijent determinacije i srednja kvadratna greška, prikazane su na slici 27.

r2_score: -0.05247283564462624 mse: 163.39315936087868

Slika 27 Koeficijent determinacije i srednja kvadratna greška Suport Vector Regression modela

6 Zaključak

U ovom radu je bilo reči o sledećim regresionim algoritmima: Linear Regression, Polynomial Regression, Decision Tree Regression, Random Forest Regression i Support Vector Regression, koji su primenjeni na Echocardiogram skupu podataka. Cilj primene regresionih algoritama nad ovim skupom podataka je bio predviđanje broja meseci koje će pacijent preživeti nakon srčanog udara.

Zbog malog skupa podataka nisu smele biti odbačene vrste sa null vrednostima, tako da su null vrednosti popunjavane medijanama. Nakon eliminacija null vrednosti, rađena je podela podataka na zavisne promenljive i nezavisnu promenljivu, a zatim normalizacija i podela podataka na trening i test skup.

Najbolji hiperparametri za svaki od modela predikcije su određeni pomoću sklearn.model_selection.GridSearchCv funkcije.

Na osnovu dobijenih rezultata, došli smo do zaključka da najbolju predikciju daje model Decision Tree.

7 Literatura

- [1] "Echocardiogram Data Set," [Na mreži]. Available: http://archive.ics.uci.edu/ml/datasets/Echocardiogram. [Poslednji pristup 24 03 2022].
- [2] "pandas.read_csv," Pandas, [Na mreži]. Available: https://pandas.pydata.org/docs/reference/api/pandas.read_csv.html. [Poslednji pristup 26 03 2022].
- [3] "pandas.DataFrame.isnull," Pandas, [Na mreži]. Available: https://pandas.pydata.org/docs/reference/api/pandas.DataFrame.isnull.html. [Poslednji pristup 26 03 2022].
- [4] "pandas.DataFrame.sum," Pandas, [Na mreži]. Available: https://pandas.pydata.org/docs/reference/api/pandas.DataFrame.sum.html. [Poslednji pristup 26 03 2022].
- [5] "pandas.DataFrame.median," Pandas, [Na mreži]. Available: https://pandas.pydata.org/docs/reference/api/pandas.DataFrame.median.html. [Poslednji pristup 26 03 2022].
- [6] "pandas.DataFrame.fillna," Pandas, [Na mreži]. Available: https://pandas.pydata.org/docs/reference/api/pandas.DataFrame.fillna.html. [Poslednji pristup 26 03 2022].
- [7] "pandas.DataFrame.copy," Pandas, [Na mreži]. Available: https://pandas.pydata.org/docs/reference/api/pandas.DataFrame.copy.html. [Poslednji pristup 26 03 2022].
- [8] "pandas.DataFrame.pop," Pandas, [Na mreži]. Available: https://pandas.pydata.org/docs/reference/api/pandas.DataFrame.pop.html. [Poslednji pristup 26 03 2022].
- [9] "pandas.DataFrame.keys," Pandas, [Na mreži]. Available: https://pandas.pydata.org/docs/reference/api/pandas.DataFrame.keys.html. [Poslednji pristup 26 03 2022].
- [10] "pandas.DataFrame.mean," Pandas, [Na mreži]. Available: https://pandas.pydata.org/docs/reference/api/pandas.DataFrame.mean.html. [Poslednji pristup 26 03 2022].
- [11] "pandas.DataFrame.std," Pandas, [Na mreži]. Available: https://pandas.pydata.org/docs/reference/api/pandas.DataFrame.std.html. [Poslednji pristup 26 03 2022].
- [12] "sklearn.model_selection.train_test_split," Scikit Learn, [Na mreži]. Available: https://scikit-learn.org/stable/modules/generated/sklearn.model_selection.train_test_split.html. [Poslednji pristup 26 03 2022].

- [13] "sklearn.model_selection.GridSearchCV," Scikit Learn, [Na mreži]. Available: https://scikit-learn.org/stable/modules/generated/sklearn.model_selection.GridSearchCV.html. [Poslednji pristup 26 03 2022].
- [14] "sklearn.metrics.r2_score," Scikit Learn, [Na mreži]. Available: https://scikit-learn.org/stable/modules/generated/sklearn.metrics.r2_score.html. [Poslednji pristup 26 03 2022].